

Spis treści

	str.
Przedmowa	V
Spis treści	VII
Wykaz skrótów	XVII
Rozdział I. Tradycje prawne	1
§ 1. Tradycje rzymskie w polskim prawie cywilnym	1
I. Część ogólna	7
II. Własność i inne prawa rzeczowe	11
III. Zobowiązania	16
IV. Spadki	21
V. Prawo rodzinne i opiekuńcze	24
Rozdział II. Pojęcie i systematyka prawa prywatnego	29
§ 2. Prawo prywatne a prawo publiczne	30
I. Celowość i możliwość podziału prawa na publiczne i prywatne	30
II. Kryteria podziału	34
III. Kryterium metody regulacji	36
IV. Determinanty zakresu stosowania prywatnoprawnej metody regulacji ..	42
V. Publicyzacja prawa prywatnego	47
§ 3. Prawo prywatne a prawo cywilne	50
§ 4. Podział na gałęzie i dyscypliny (działy)	54
I. Uwagi wprowadzające	54
II. Kodeks cywilny a działy prawa prywatnego	55
III. Inne działy prawa prywatnego objęte kompleksową regulacją	61
IV. Działy prawa obsługujące i służebne wobec prawa prywatnego (postę-	63
powanie cywilne, międzynarodowe prawo prywatne)	63
V. Prawo pracy jako samodzielna gałąź prawa wywodząca się z prawa	65
prywatnego	65
§ 5. Kodeks cywilny jako swoista ustawa organiczna prawa prywatnego ..	66
§ 6. Systematyka „Systemu prawa prywatnego”	74
Rozdział III. Kodyfikacja prawa prywatnego	75
§ 7. Kodyfikacja prawa prywatnego w świetle historii	76
§ 8. Kodyfikacja prawa a kultura prawna	82
§ 9. Kodyfikacja i kodeks	88
§ 10. Elementy teorii i techniki kodyfikacji prawa prywatnego	94
§ 11. System, zakres oraz koncepcja kodyfikacji prawa prywatnego	101
§ 12. Podsumowanie – doświadczenia i wyniki kodyfikacji prawa pry-	121
watnego w Polsce	121
Rozdział IV. Źródła prawa prywatnego	127
§ 13. Pojęcie i rodzaj źródeł prawa prywatnego	131
I. Pojęcie „źródła prawa”	131
II. Źródła prawa jako fakty prawotwórcze	133
§ 14. Prawo stanowione	135
I. Ogólna charakterystyka źródeł prawa stanowionego	135
II. Konstytucja jako źródło prawa cywilnego	137
III. Prawo międzynarodowe jako źródło prawa prywatnego	159
IV. Ustawa i inne akty prawa stanowionego jako źródło prawa prywatnego ..	168
V. Wzorce umowne	176

VI. Wymaganie znajomości obowiązującego prawa w ramach stosunków prawa prywatnego (zasada <i>ignorantia iuris nocet</i>)	179
§ 15. Zwyczaj jako źródło prawa prywatnego	184
I. Uwagi wstępne (zwyczaj a prawo zwyczajowe)	184
II. Spory wokół pojęcia zwyczaju	184
III. Typy relacji między zwyczajem a porządkiem prawnym	189
IV. Zwyczaj na tle obowiązującego systemu źródeł prawa polskiego	192
V. Zwyczaj w obrębie prawa (<i>consuetudo secundum legem</i>)	196
VI. Problem znajomości zwyczaju	203
VII. Uwagi końcowe	204
§ 16. Rola orzecznictwa sądowego jako źródła prawa prywatnego	205
I. Uwagi wstępne	205
II. System prawa stanowionego a system precedensowy (<i>common law</i>) ...	206
III. Rola orzecznictwa w polskim systemie prawnym	208
IV. Przejawy <i>quasi</i> -normatywnej funkcji orzecznictwa	209
V. Podstawy i zakres formalnego związania orzecznictwem	214
VI. Rola orzecznictwa konstytucyjnego	217
VII. Uwagi końcowe	219
Rozdział V. Harmonizacja prawa prywatnego z prawem Unii Europej- skiej	223
§ 17. Wprowadzenie	224
I. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej	224
II. Znaczenie Układu o stowarzyszeniu	225
III. Prawo Unii Europejskiej	228
§ 18. Stosunek prawa wspólnotowego do prawa polskiego	228
I. Uwagi wprowadzające	228
II. Bezpośrednie stosowanie prawa wspólnotowego	229
III. Pierwszeństwo prawa wspólnotowego	230
IV. Charakter prawa wspólnotowego	232
§ 19. Pojęcie i metody harmonizacji praw	233
I. Uwagi ogólne	233
II. Pojęcie harmonizacji	234
III. Metody harmonizacji	235
§ 20. Przedmiot i płaszczyzny harmonizacji praw	237
I. Uwagi wprowadzające	237
II. Przedmiot harmonizacji	238
III. Płaszczyzna stanowienia prawa	239
IV. Płaszczyzna stosowania prawa	242
V. Płaszczyzna instytucjonalno-organizacyjna (wzmianka)	247
§ 21. Rozwój harmonizacji prawa prywatnego	248
§ 22. Obecny stan harmonizacji prawa prywatnego	252
I. Uwagi ogólne	252
II. Harmonizacja prawa umów	253
§ 23. Perspektywy harmonizacji prawa prywatnego	256
Rozdział VI. Zasady prawa prywatnego	261
§ 24. Pojęcie i funkcje zasad prawa prywatnego	262
I. Uwagi wstępne	262
II. Status i podstawa rekonstrukcji zasad	263
III. Zasady systemu prawa a zasady systemu i poszczególnych dyscyplin prawa prywatnego	268
IV. Funkcje zasad systemowych	270
V. Natura norm wyrażających zasady	271
§ 25. Dyrektywne zasady podstawowe prawa prywatnego	273
I. Zasada autonomii woli	273

II. Zasada oparcia mechanizmów prawa prywatnego na koncepcji prawa podmiotowego	284
III. Zasada pewności (zaufania) i bezpieczeństwa obrotu	288
IV. Respektowanie zasad słuszności w prawie prywatnym	296
§ 26. Konflikt zasad – metody rozwiązywania	302
I. Uwagi wstępne	302
II. Kolizje zasad w prawie prywatnym	303
III. Metody rozwiązywania konfliktu zasad	305
Rozdział VII. Normy i przepisy prawa cywilnego	309
§ 27. Przepisy prawne i normy prawne	312
I. Uwagi ogólne	312
II. Podstawowe typy norm	313
III. Metaprzepisy	314
§ 28. Normy względnie i bezwzględnie wiążące oraz semiimperatywne ..	315
I. Uwagi wstępne	315
II. Normy względnie wiążące	317
III. Normy bezwzględnie wiążące	324
IV. Normy semiimperatywne	328
§ 29. Klauzule generalne w prawie prywatnym	331
I. Pojęcie klauzuli generalnej	331
II. Zasady współżycia społecznego	336
III. Dobre obyczaje	339
IV. Inne klauzule generalne odsyłające do wartości moralnych	341
V. Klauzule generalne odsyłające do ocen innych niż moralne	343
§ 30. Definicje legalne w tekstach prawa cywilnego	348
I. Powody wprowadzania definicji legalnych w prawie	348
II. Logiczne typy definicji legalnych w prawie cywilnym	350
III. Legislacyjne właściwości definicji legalnych w prawie cywilnym	353
IV. Normatywny charakter cywilnoprawnych definicji legalnych	356
§ 31. Przepisy odnoszące „coś do czegoś”	357
§ 32. Normy domniemania	369
I. Uwagi wstępne	369
II. Pojęcie domniemań prawnych	370
III. Przesłanka domniemania	371
IV. Wniosek domniemania	374
V. Nakaz domniemania i jego uchylenie	377
VI. Domniemanie niewzruszalne	380
VII. Funkcje domniemań prawnych	383
Rozdział VIII. Stosowanie i wykładnia prawa cywilnego	387
§ 33. Pojmowanie stosowania prawa	392
§ 34. Sankcje prawa prywatnego	400
I. Sankcje	400
II. Wyśłowienie sankcji i ich postacie	401
III. Normy wykonawcze	402
IV. Normy merytoryczne niesankcjonowane	402
V. Sankcje a stosowanie prawa	403
§ 35. Ustalenie stanu faktycznego sprawy	404
I. Uwagi wstępne	404
II. Domniemanie faktyczne	405
III. Rozkład ciężaru dowodu	411
§ 36. Uwagi ogólne o wykładni prawa	417
I. Ukształtowanie się zintegrowanej koncepcji wykładni prawa	417
II. Wykładnia prawa a swoistość prawa cywilnego	419
III. Posługiwanie się adekwatnymi terminami	423
IV. Pojmowanie wykładni w kategoriach ontologicznych	424

V. Metoda kształtowania koncepcji wykładni	425
§ 37. Zakres wykładni w relacji do celów wykładni	427
I. Wykładnia <i>sensu stricto</i> a wykładnia <i>sensu largo</i>	427
II. Wnioskowania z norm o normach	429
III. Podsumowanie dotyczące zakresu wykładni	441
§ 38. Zakres wykładni w relacji do typów czynności interpretacyjnych ...	441
I. Poziom normatywny (dyrektywny) i odtworzenie wyrażenia normo- kształtnego	441
II. Rozczłonkowanie norm w przepisach	442
III. Zmienność tekstów prawnych i faza porządkująca wykładni	445
§ 39. Początek wykładni	447
I. Sytuacja wykładni	447
II. Zasada <i>omnia sunt interpretanda</i>	452
§ 40. Typy reguł wykładni i kolejność ich stosowania	452
I. Reguły językowe wykładni	452
II. Reguły systemowe wykładni	453
III. Reguły funkcjonalne wykładni	456
IV. Chronologiczna kolejność stosowania reguł wykładni	459
§ 41. Zakończenie wykładni w aspekcie uzyskanego stopnia precyzji	464
I. Stopień precyzji a wykładnia operatywna i uniwersalna	464
II. Operatywność i uniwersalność wykładni a wieloznaczność zwrotów językowych	466
III. Operatywność i uniwersalność wykładni a niedookreśloność (nie- ostrość) zwrotów językowych	468
§ 42. Zakończenie wykładni w aspekcie wagi typów reguł wykładni	469
I. Chronologia a waga stosowanych reguł wykładni	469
II. Jednoznaczność językowa a reguły systemowe wykładni	470
III. Jednoznaczność językowa a reguły funkcjonalne wykładni	471
§ 43. Wykładnia prawa wspólnotowego	476
I. Reguły wykładni tekstów prawa wspólnotowego	476
II. Zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego	477
III. Udział sądów krajowych w wykładni prawa wspólnotowego	478
§ 44. Uzasadnianie decyzji interpretacyjnych	481
I. Uzasadnianie „słabe” i uzasadnianie „mocne”	481
II. Uzasadnianie heurystyczne a uzasadnianie następce	481
III. Uzasadnianie dyskursywne a uzasadnianie monologowe	481
Rozdział IX. Zbieg norm prawa cywilnego	485
§ 45. Zjawisko i jego prawna problematyzacja	488
I. Niejednoznaczność zjawiska i płynność jego granic	488
II. Postaci zbiegu	493
III. Tło historycznoprawne i komparatystyczne	497
IV. Problematyzacja zbiegu w prawie polskim	503
V. Cechy prawa cywilnego utrudniające klarowność analizy zbiegu norm ..	507
VI. Sporne kwestie na tle czynników decydujących o istnieniu zbiegu	509
§ 46. Zbieg jako wielość prawnej kwalifikacji zdarzenia prawnego	513
I. Zbieg przepisów („zbieg pozorny”) jako punkt wyjścia przy stosowa- niu prawa	513
II. Zależność treściowa „zbiegających się” przepisów	516
III. Zbieg norm jednostkowego zastosowania i zbieg roszczeń	522
§ 47. Zbieg normatywnie regulowany (omówienie sytuacji)	537
I. Wprowadzenie	537
II. Wypadki regulowane w art. 24 § 1 <i>in fine</i> , § 2 i 3, art. 182 § 3, art. 194 KC	539
III. Zbieg odpowiedzialności odszkodowawczej <i>ex delicto</i> i <i>ex contractu</i> ...	540

IV. Zbieg podstaw odpowiedzialności w ramach odpowiedzialności deliktowej	550
V. Zbieg reżimów bezpodstawnego wzbogacenia i odpowiedzialności odszkodowawczej (art. 414 KC)	551
VI. Zbieg normowany w art. 449 ¹⁰ KC	553
VII. Zbieg odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji (art. 579 KC) ...	557
§ 48. Ważniejsze wypadki zbiegu normatywnie nieregulowanego	560
I. Uchylenie się od skutków oświadczenia woli a odpowiedzialność z tytułu czynu niedozwolonego	560
II. Modyfikujące przyjęcie oferty a „wojna formularzy” (stosunek art. 68 ¹ KC do art. 385 ⁴ KC)	562
III. Bezskuteczność względna a odpowiedzialność deliktowa	564
IV. Uchylenie się od skutków oświadczenia woli a nieważność czynności prawnej	565
V. Błąd i odpowiedzialność z tytułu rękojmi	566
VI. Wyzysk a kwestionowanie niedozwolonej klauzuli umownej	567
VII. Wyzysk i odpowiedzialność deliktowa	569
VIII. Zbieg różnych podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową	569
IX. Odpowiedzialność z tytułu niewykonania i niewłaściwego wykonania zobowiązania	572
X. Odpowiedzialność z tytułu rękojmi a odpowiedzialność z tytułu niewłaściwego wykonania zobowiązania	575
XI. Odpowiedzialność z tytułu gwarancji i odpowiedzialność z tytułu niewłaściwego wykonania zobowiązania	578
XII. Odpowiedzialność z tytułu niezgodności towaru z umową i odpowiedzialność z tytułu niewłaściwego wykonania zobowiązania	579
XIII. Odpowiedzialność z tytułu gwarancji przy umowie sprzedaży konsumenckiej i odpowiedzialność z tytułu niewłaściwego wykonania zobowiązania	580
XIV. Zbieg roszczenia o zapłatę kary umownej z roszczeniami odszkodowawczymi	581
XV. Zbieg odpowiedzialności prawnorzeczowej i obligacyjnej	584
XVI. Konkutowanie roszczenia windykacyjnego z innymi roszczeniami	584
XVII. Konkutowanie roszczenia negatoryjnego z roszczeniem z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia	590
XVIII. Zbieg ochrony spadku (art. 1029 KC) i ochrony prawnorzeczowej	591
XIX. Zbieg roszczenia posesoryjnego z innymi roszczeniami	592
§ 49. Zbieg poza przepisami prawa cywilnego – wzmianka	595
Rozdział X. Obowiązywanie i stosowanie prawa cywilnego w czasie.	
Problemy intertemporalne	597
§ 50. Uwagi wstępne	598
§ 51. Obowiązywanie i stosowanie prawa w czasie	600
§ 52. Problemy intertemporalne	609
I. Zmiana prawa i jej konsekwencje	609
II. Temporalny zakres zastosowania przepisu	610
III. Fakty prawne	611
IV. Problemy intertemporalne	613
V. Problemy intertemporalne w stanowieniu i stosowaniu prawa	615
VI. Płaszczyzna stanowienia prawa	616
VII. Płaszczyzna stosowania prawa	617
§ 53. Prawo intertemporalne	618
I. Reguły intertemporalne	618
II. Przepisy odsyłające	619
III. Materialne przepisy przejściowe	620

IV. Przepisy interpretacyjne	622
V. Przepisy intertemporalne w aktach normatywnych	624
VI. Zasady ogólne prawa intertemporalnego	624
§ 54. Stosowanie prawa intertemporalnego	626
I. Określenie reguły decyzji	626
II. Rola art. 3 KC	626
III. Podstawa normatywna rozstrzygnięcia intertemporalnego	627
IV. Rozstrzyganie problemu intertemporalnego	629
V. Problem klasyfikacji	629
VI. Problem relewancji	630
VII. Problem kwalifikacji	631
VIII. Problem ustalenia konsekwencji	632
IX. Wykładnia w zgodzie z Konstytucją	633
§ 55. Techniki rozstrzygania problemów intertemporalnych	636
I. <i>Tempus regit actum</i>	637
II. Retroakcja	638
III. Natychmiastowe działanie ustawy nowej (wobec „spraw w toku”)	642
IV. Dalsze działanie ustawy dawnej	647
V. Materialne skutki przejściowe	650
§ 56. Dyrektywy prawa intertemporalnego	651
I. Dyrektywy a techniki prawa intertemporalnego	651
II. <i>Tempus regit actum</i>	652
III. Zasada <i>tempus regit actum</i> a niezgodność przepisu z Konstytucją RP ..	654
IV. Zasada nieretroakcji	657
V. Ochrona praw nabytych i zaufania do prawa	658
VI. Zasada tranzytoryjna	660
VII. Dyrektywa bezpośredniego stosowania przepisów dotyczących treści stosunków prawnych	662
VIII. Dyrektywa bezpośredniego stosowania przepisów dotyczących trwałych stosunków prawnych	665
IX. Bezpośrednie stosowanie przepisów dotyczących stanów prawnych ...	667
X. Dyrektywa poszanowania ekspektatyw związanych z realizacją fak- tów rozciągających się w czasie	668
XI. Dyrektywa <i>ratio legis</i>	669
XII. Domniemanie bezpośredniego działania ustawy nowej	669
Rozdział XI. Prawo podmiotowe	671
§ 57. Pojęcie prawa podmiotowego	675
I. Uwagi wstępne	675
II. Rozwój historyczny	677
III. Określenie prawa podmiotowego	687
§ 58. Klasyfikacja praw podmiotowych	713
I. Ogólna prezentacja podziałów praw podmiotowych	713
II. Prawa majątkowe i niemajątkowe	716
III. Prawa podmiotowe bezwzględne i względne	734
IV. Inne podziały praw podmiotowych	738
V. Prawa podmiotowe tymczasowe, ekspektatywy	742
§ 59. Nabycie prawa podmiotowego	753
I. Uwagi ogólne	753
II. Nabycie pierwotne i pochodne	754
III. Nabycie konstytutywne i translatywne	765
IV. Następstwo pod tytułem szczególnym i ogólnym (sukcesja singularna i uniwersalna)	766
§ 60. Nadużycie prawa podmiotowego	771
I. Wprowadzenie historyczne i prawnoporównawcze	771
II. Miejsce nadużycia prawa podmiotowego w prawie polskim	777

III. Kwalifikacja prawna zachowań stanowiących nadużycie prawa podmiotowego	784
IV. Kryteria nadużycia prawa podmiotowego	793
V. Stosowanie art. 5 KC	807
Rozdział XII. Stosunek cywilnoprawny	829
§ 61. Stosunek cywilnoprawny – pojęcie i struktura	830
I. Wiadomości wstępne	830
II. Charakter stosunku cywilnoprawnego	836
III. Elementy stosunku cywilnoprawnego	839
IV. Podstawowe rodzaje stosunków cywilnoprawnych	854
V. Inne modele stosunków cywilnoprawnych	863
§ 62. Zdarzenia prawne jako źródła stosunków cywilnoprawnych	875
I. Stan faktyczny a zdarzenie prawne	875
II. Zdarzenie prawne, stany prawne oraz stany psychiczne jako elementy stanu faktycznego	876
III. Systematyka zdarzeń cywilnoprawnych	881
IV. Charakterystyka poszczególnych zdarzeń cywilnoprawnych	887
Rozdział XIII. Podmioty stosunków cywilnoprawnych – zagadnienia ogólne ..	911
§ 63. Osobowość, zdolność i podmiotowość prawna	913
I. Uwagi wstępne	913
II. Pojęcie zdolności prawnej	914
III. Pojęcie osobowości i podmiotowości prawnej	916
IV. Spór o dychotomiczny podział podmiotów stosunków cywilnoprawnych	916
V. Zdolności czynne	923
§ 64. Zdolność sądowa i zdolność do czynności procesowych	924
I. Zdolność sądowa	924
II. Zdolność do czynności procesowych	925
§ 65. Zdolność w zakresie stosunków administracyjnoprawnych	927
I. Zdolność administracyjnoprawna	927
II. Zdolność administracyjnoprosowa	929
§ 66. Pozycja prawna zwierząt	930
I. Stan prawny do wejścia w życie OchrZU	930
II. Dereifikacja zwierząt mocą OchrZU	932
III. Następstwa dereifikacji zwierząt w prawie cywilnym	932
Rozdział XIV. Osoby fizyczne	935
§ 67. Zdolność prawna	936
I. Uwagi ogólne	936
II. Początek zdolności prawnej	938
III. Pozycja prawna dziecka poczętego	940
IV. Domniemanie dotyczące życia i śmierci. Kommorienci	944
V. Zakres zdolności prawnej	949
VI. Ustanie zdolności prawnej	952
§ 68. Właściwości osobiste osoby fizycznej	962
I. Uwagi ogólne	962
II. Wiek	963
III. Stan psychiczny osoby	964
§ 69. Ubezważnowolnienie	969
I. Uwagi ogólne	969
II. Ubezważnowolnienie całkowite	970
III. Ubezważnowolnienie częściowe	972
§ 70. Zdolność do czynności prawnych i inne postaci zdolności czynnej ..	973
I. Pojęcie i rodzaje zdolności czynnej	973

II. Zdolność czynna w wybranych obcych systemach prawnych oraz w prawie polskim	974
III. Brak zdolności do czynności prawnych	980
IV. Ograniczona zdolność do czynności prawnych	983
V. Pełna zdolność do czynności prawnych	991
VI. Inne postaci zdolności czynnej	992
§ 71. Indywidualizacja osoby fizycznej	993
I. Stan cywilny. Księgi stanu cywilnego	993
II. Nazwisko i imię oraz inne dane osobowe	994
III. Płeć	995
IV. Miejsce zamieszkania	996
§ 72. Osoba fizyczna jako konsument lub przedsiębiorca	998
I. Konsumenci i ich ochrona	998
II. Osoba fizyczna jako przedsiębiorca	1001
Rozdział XV. Osoby prawne	1003
§ 73. Kształtowanie się poglądów na osobowość prawną	1006
I. Przegląd teorii na temat osoby prawnej	1006
II. Osoba prawna w polskiej doktrynie i judykaturze	1011
§ 74. Osoba prawna jako jednostka organizacyjna	1016
I. Adresat normy prawnej, podmiot prawa a pojęcie osoby w prawie cywilnym	1016
II. Jednostka organizacyjna jako substrat osoby prawnej i ustawowej	1020
§ 75. Elementy konstrukcji osoby prawnej	1027
I. Ustawowe wskazanie jednostki organizacyjnej jako osoby prawnej	1027
II. Zdolność prawna	1028
III. Przypisywanie osobie prawnej skutków zachowania osób fizycznych ..	1030
IV. Stosunki prawne pomiędzy osobami tworzącymi osobę prawną a tą osobą	1042
V. Majątek osoby prawnej i odpowiedzialność tylko tym majątkiem za jej zobowiązania	1046
VI. Nazwa i siedziba osoby prawnej	1048
§ 76. Powstanie i ustanie osobowości prawnej	1051
I. Powstanie osoby prawnej	1051
II. Ustanie osoby prawnej	1055
III. Transformacja osoby prawnej	1056
§ 77. Typy i rodzaje osób prawnych	1056
I. Kryteria podziału osób prawnych	1056
II. Publiczne osoby prawne	1059
III. Kościelne osoby prawne	1069
IV. Korporacyjne osoby prawne	1070
V. Osoby prawne typu zakładowego	1073
§ 78. Dobra osobiste osoby prawnej	1075
I. Pojęcie i konstrukcja prawna	1075
II. Środki ochrony	1084
§ 79. Osoby niebędące osobami prawnymi (osoby ustawowe)	1087
§ 80. Jednostki organizacyjne niebędące osobami	1099
§ 81. Osoba prawna lub ustawowa jako przedsiębiorca	1101
Rozdział XVI. Dobra osobiste i ich ochrona	1109
§ 82. Ogólna charakterystyka dóbr osobistych	1112
I. Źródła prawa w zakresie dóbr osobistych	1112
II. Subiektywne czy obiektywne rozumienie dobra osobistego	1116
III. Otwarty charakter katalogu dóbr osobistych	1118
§ 83. Przegląd dóbr osobistych	1119
I. Życie, zdrowie, nietykalność cielesna, integralność seksualna	1119
II. Wolność i swoboda sumienia	1120

III. Cześć człowieka, dobre imię osoby prawnej	1121
IV. Nazwisko i pseudonim. Nazwa osoby prawnej. Firma. Nazwa zespołu ..	1124
V. Stan cywilny. Poczucie przynależności do określonej płci	1127
VI. Wizerunek	1129
VII. Tajemnica korespondencji	1134
VIII. Nietykalność mieszkania	1138
IX. Twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska	1139
X. Kult po zmarłej osobie bliskiej	1141
XI. Sfera prywatności. Ochrona danych osobowych	1142
XII. Możliwość korzystania z walorów środowiska naturalnego. Ochrona przed hałasem	1147
§ 84. Konstrukcja prawna	1149
§ 85. Ochrona dóbr osobistych	1153
I. Przesłanki ochrony	1153
II. Okoliczności wyłączające bezprawność	1156
III. Środki ochrony	1161
Rozdział XVII. Przedmioty stosunku cywilnoprawnego	1171
§ 86. Istota i miejsce przedmiotu stosunku cywilnoprawnego. Teoria monistyczna i pluralistyczna	1172
§ 87. Mienie	1176
§ 88. Majątek	1178
§ 89. Pojęcie rzeczy i ich rodzaje	1178
I. Zagadnienia wspólne	1178
II. Nieruchomości	1180
III. Rzeczy ruchome (ruchomości)	1186
IV. Rzeczy przyszłe	1190
§ 90. Rzeczy proste i rzeczy złożone. Części składowe rzeczy	1191
§ 91. Przynależności	1194
§ 92. Przedmioty zbiorowe i zbiory rzeczy	1195
§ 93. Rzeczy wyłączone z obrotu	1197
§ 94. Pożytki	1198
I. Pożytki rzeczy	1198
II. Pożytki prawa	1200
§ 95. Rzeczy a towary	1200
§ 96. Sytuacja prawna kopalin	1201
§ 97. Wody i urządzenia wodne	1203
§ 98. Urządzenia pływające	1207
§ 99. Statki powietrzne, lotniska i urządzenia naziemne. Pojazdy kosmiczne	1210
§ 100. Zwierzęta	1213
§ 101. Energie, gazy i paliwa	1216
§ 102. Pieniądze	1218
§ 103. Papiery wartościowe	1220
§ 104. Przedsiębiorstwo	1221
I. Istota pojęcia. Różne znaczenia. Przedsiębiorstwo jako przedmiot sto- sunku cywilnoprawnego	1221
II. Oddział, zakład, zorganizowana część przedsiębiorstwa	1230
III. Oddział i przedstawicielstwo przedsiębiorcy zagranicznego	1232
§ 105. Gospodarstwo rolne	1233
§ 106. Lasy	1234
§ 107. Dobra niematerialne	1236
I. Zagadnienia wspólne	1236
II. Dzieła autorskie. Utwory	1239
III. Przedmioty stosunków prawnych własności przemysłowej	1242

Spis treści

IV. Inne dobra niematerialne będące przedmiotem stosunku cywilnoprawnego	1253
§ 108. Inne przedmioty stosunku cywilnoprawnego	1254
I. Środki produkcji i towary konsumpcyjne	1254
II. Przedmioty trwałe i środki obrotowe	1255
III. Środki inwestycyjne	1258
IV. Prawa majątkowe	1258
V. Usługi materialne	1260
VI. Usługi niematerialne i prawne	1261
Indeks rzeczowy	1263